

અથ શ્રી
આત્મશિક્ષા ભાવના. *Reg No 43*

રચનાર,
મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
શા. લલુભાઈ ધનજી
ડાહીવાડની પાળ.
અમદાવાદ.

. ૧૯૮૨. સં. ૧૯૮૨. સને ૧૯૨૬.
પ્રથમ ત્રીજી નકલ ૧૦૦૦.

મુદ્રા અમુદ્રા.

શ્રી “વીર-શાસન” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. રતીલાલ
ફેશવલાલે જાપી. કે. હાળપટેલની પેળ, અમદાવાદ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાક 1309 વર્ગીક

પુસ્તાકનું નામ રાત્રીશિલ્પીલાલન

વિષય

અથ શ્રી
આત્મશિક્ષા ભાવના.

રચનાર,
મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
શા. લલુભાઈ ધનજી.
ડાહીવાડાની પોળ.
અમદાવાદ.

સં. ૧૯૮૨.   વીર સં. ૨૪૫૨.   સને ૧૯૨૬.
આવૃત્તિ ત્રીજી.   નકલ ૧૦૦૦.
મૂલ્ય અમૂલ્ય.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-અંગ્રહ
૬-૧૫

શ્રી “વીર-શાસન” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં શા. રતીલાલ
કેશવજીએ જાપી. ડે. હાનપટેલની યોગ, અમદાવાદ.

કાંઈક આવશ્યક અને સૂચના.

“શ્રી આત્મશિક્ષા-ભાવના” ની આ નાની ચોપડી પહેલાં મહારા તરફથી છપાવવામાં આવી હતી. પરન્તુ થોડાજ કાળમાં તેની નકલો ખત્તાસ થઈ ગઈ અને માગણી વધતી ગઈ. તે પછીથી પૂજ્યપાદ આચાર્ય મહારાજશ્રી વિજયકમલસૂરીશ્વરજીના સદ્ગુરુશ્રી જાણી [જાયાપુરી] ના સંઘ તરફથી શા. નગીન-દાસ મડમડાસે તેની બીજી આવૃત્તિ છપાવી હતી. બીજી આવૃત્તિની પણ નકલો ખત્તાસ થઈ ગઈ અને વાંચકોની માગણી તો ચાલુજ રહી. આ કારણે આ ત્રીજી આવૃત્તિ છપાવીને પ્રસિદ્ધ કરે છું.

આ ચોપડીના કર્તા પૂજ્ય મહાત્મા મહુર્મ મુનિરાજશ્રી પ્રેમવિજયજી મહારાજ છે. તેઓશ્રીએ વિ. સં. ૧૬૬૨ના વૈશાખ શુદ્ધ પૂર્ણિમાના રોજ આ પુસ્તક રચ્યાનું માલુમ પડ્યું છે. આ પુસ્તકના કર્તા મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજી મહારાજના મુરશી વિમળહર્ષ મુનિવર્ય હતા. અને તે પરમપૂજ્ય જગદ્ગુરુ શ્રી હોરવિજયજી સૂરિશ્વરજીની પદપરંપરામાં વિજયસેનસૂરિ, વિ-

(૪)

જયદેવસૂરિ અને પછી માનવિજયજીના સમયમાં થયા છે, એમ સમજાય છે. આ પુસ્તકના વાંચનથી આપણને લાગે છે કે, તેઓથી એક આત્મધ્યાની અને જ્ઞાની મહાપુરૂષ હતા. **વાંચકોએ ધ્યાન લેવા લાયક.**

[૧] રોજ કમથી કમ પુસ્તકનો અમૂક ભાગ તો અવશ્ય વાંચવો. એથી આત્માને આનન્દ થશે.

[૨] આ પુસ્તકની આશ્વાતના ન થાય, તેવી સંભાળ રાખવાની દરેક વાંચકોને નમ્ર વિનંતી છે.

[૩] ખનતી તજવીજે શુદ્ધ કરી આ પુસ્તક છપાવ્યું છે છતાં કેઈ ભૂલ રહી ગઈ હોય તો તે સુધારી લેવા વિનંતી છે. સં. ૧૯૮૨ ના અસાડ સુદ ૨ ને સોમ.

ટીકાણું:—
શેઠ છોટાલાલ લલિતભાઈ ઝવેરીને
લાં. ડોસીવાઝની પોળ.
અમદાવાદ.

લી૦ સેવક,

લલિતભાઈ ધનજી શાહ.

અથ શ્રી આત્મશિક્ષા ભાવના.

(દાહા.)

શ્રી જિનવર મુખ વાસિની, જગમેં જ્યોતિઃ પ્રકાશ ॥
પદ્માસન પરમેશ્વરી, પ્રે વંછિત આશ ॥ ૧ ॥
બ્રહ્મસુતા શુભ આગળી, કનક કમંડળ સાર ॥
વિણા પુસ્તક ધારિણી, તું ત્રિભુવન જયકાર ॥ ૨ ॥
શ્રી સરસ્વતિ જનપાય નમા, મન ધરી હૃષ અપાર ॥
આત્મશિક્ષા ભાવના, ભણું મુણે નરનાર ॥ ૩ ॥
રે જીવ મુણ તું આપડા, હિયે વિભાસી જોય ॥
આપ સવારથ સહુ મળ્યું, તહારં નહિ જગ કોય ॥ ૪ ॥
ધર્મ વિના મુણ જીવડા, તું ભમીયો ભવ અનંત ॥
મૂઠપણે ભવ તેં ક્રિયા, ઈમ યોગે ભગવંત ॥ ૫ ॥
લાખ ચોરાશી ચોનીમાં, ફરિ ફરિ ક્ષીયો અવતાર ॥
એકેકી ચોની વળી, અનંતી અનંતી વાર ॥ ૬ ॥
ચૌદરાજ પરમાણુઆ, સૂઝ અમલાગ ઠામ ॥
કર્મ વશે જીવ તું ભમ્યો, મૂરખ ચેતન તામ ॥ ૭ ॥
નિમોઢ સૂક્ષ્મ આદરે, પુદ્ગળ અનંત અપાર ॥

એતો કાળ તું તિહાં રહ્યો, હવે કર હિયે વિચાર ॥૮॥
 સાસ ઉસાસ એકમાં, મરણ સતર અધ કીધ ॥
 સૂક્ષ્મ નિગોદમાં વળી, એ જિન વચન પ્રસિદ્ધ ॥૯॥
 નરથ વિગલોદ્રિ તિર્યંગતિ, ભવ કીધા બહુ હેવ ॥
 જીવનપાત વ્યંતર જોતપી, આર વિમાનિક દેવ ॥૧૦॥
 ઇમ ભમતાં ભમતાં લિયો, મનુષ્ય જન્મ અવતાર ॥
 મિથ્યાત્વપણે ભવ નિર્ગમ્યો, કાજ ન સીધ્યું લગાર ॥૧૧॥
 જગમાં જીવ અછે બહુ, એકેકશુ અનંતી વાર ॥
 વિવિધ પ્રકાર સગપણ ક્રિયાં, તું હીયા સાથ વિચાર ॥૧૨॥
 તો કૃષ્ણ આપણું પારકું, કૃષ્ણ વેરી કૃષ્ણ મિત્ર ॥
 રાગ દ્વેષ ઠાળી કરી, કર સમતા એક ચિત્ત ॥ ૧૩ ॥
 પૂર્વકોડિને આહિષે, જ્ઞાની શુર અપાર ॥
 ઉત્પત્તિ કહે જીવ તાહરી, કહેતાં નાવે પાર ॥ ૧૪ ॥
 પુત્ર પિતાપણે અવતરે, પિતા પુત્રપણે જોય ॥
 માતા સગપણ નારી મળી, નારી માતા હોય ॥૧૫॥
 સૂતો સુપન જન્મજામાં, પામ્યો જાણે રાજ ॥
 જન્મ જાણ્યો તમ એકલો, રાજ ન સીધે કાજ ॥૧૬॥
 તિમ એ કુટુંબ સહુ મળ્યું, ખોટી માયા જળ ॥

આય પહોચે આપણું, ક્ષણમાં થાએ વિસરાળ ॥૧૭॥
 સોદો લેવણુ જણુ મળે, જિહાં જોડી સહિ હાટ ॥
 અર્થ સાંરે વિવસાય કરી, કરે ચાલના નિજ વાટ ॥૧૮॥
 તિમ ભવ ભમતાં સુવિ મળ્યા કુટુંબ જોડી જો હાટ ॥
 પુણ્ય પાપ વ્યવસાય કરી, જો ઉતરીયે ઘાટ ॥ ૧૯ ॥
 ઇમ કુટુંબ મિલ્લ્યું કારણ, માય અને વળી તાય ॥
 અંધુ ભાગિની ભારણ, કેા કેહનાં ન કહાય ॥ ૨૦ ॥
 નવ નવ નાટક ઘું વળી, નાચ્યો કરી બહુ રૂપ ॥
 નાટક એક ઈશુ નાચિયે, જયુ છૂટે ભવ કૂપ ॥ ૨૧ ॥
 ઉત્તમ કુળ નરભર વહી, પામિ ધર્મ જિનશાય ॥
 પ્રમાદ મૂકી કીજિયે, ક્ષણ લાખેણો ભય ॥ ૨૨ ॥
 જિશુ કીજે તિશુ પાઈયે, કરે તેસા કુળ જોય ॥
 સુખ કુંબ આપ કમાઈયે, દોષ ન દીજે કોય ॥ ૨૩ ॥
 દોષ દીજે નિજ કર્મને, જિણે નવિ કીધો ધર્મ ॥
 ધર્મ વિના સુખ નવિ મળે, એ જિનશાસન મર્મ ॥૨૪॥
 વાવો ફરી કોઈરી, તો કયાં લણીયે શાળ ॥
 પુણ્ય વિના સુવિ જીવડા, આશા આળપં પાળ ॥૨૫॥
 આય પહોંતી આતમા, કોઈ નવિ રાખજીહાર ॥

ઇંદ્ર ચંદ્ર જિનવર વળી, ગથા સવે નિરધાર ॥ ૨૬ ॥
 મૂઠ મોહ ન કીજિયે, ન કીજે મોહાટી વાત ॥
 કોડી અનંતમે વેચિયો, ત્યારે કિહાં ગઈ જાત ॥ ૨૭ ॥
 આપ સ્વરૂપ વિચાર તું, જો હોય હૈડે સાન ॥
 કરણી તેહવી કીજિયે, જિમ વાધે જગ વાન ॥ ૨૮ ॥
 ઘડપણુ ધર્મ થાએ નહી, જોખન એજે જાય ॥
 તરૂણ પણે ધસમસ કરી, પછે ફરી પસ્તાય ॥ ૨૯ ॥
 જરા આવી જોવન ગયું, શિર પળિયાં તે કેશ ॥
 લલુતા તો છોડી નહી, ન કર્યો ધર્મ લવલેશ ॥ ૩૦ ॥
 પચેંદ્રિય જિહાં પરવડાં, રોગ જરા નાવંત ॥
 જોવન ચંચળ આવે સદા, કર તું ધર્મ મહંત ॥ ૩૧ ॥
 વિત્ત હાથ નવિ વાવર્યો, સંખળ ન કિયો સાથ ॥
 આથ ગઈ મન ચેતિયો, પછે ધસે નિજ હાથ ॥ ૩૨ ॥
 ધન જોવન નર રૂપનો, ગર્વ કરે તે ગમાર ॥
 કૃષ્ણ બળભદ્ર દ્વારિકા, જતાં ન લાગી વાર ॥ ૩૩ ॥
 આઠ પહોર તું ધસમસા, ધનાર્થે દેશાંતર જાય ॥
 સો ધન મેળ્યું તાહરું, ઓરજ કોઈ ખાય ॥ ૩૪ ॥
 આંખતણે ફેરકેડે, ઉથલ થાયલ થાય ॥

(૯)

ઇશુ' ભણી આપડા, મેં કરિશ મમતા જાવે ॥ ૩૫ ॥
 માયા મુખ સંસારમાં, તે મુખ ચહિય અમાર ॥
 ધર્મ પસાચે મુખ મળે, તે મુખ નાચે પાર ॥ ૩૬ ॥
 નયન ફેરકત જિહાં લગે, તિહાં તહાર' સહુ હોય ॥
 નયન ફેરકત જળ રહી, તમ તહાર' નહિ કોય ॥ ૩૭ ॥
 પાપ ક્રિયા છુવ તેં બહુ, ધર્મ ન ક્રિયા લગાર ॥
 નવકં થડો જમ ક્ષ થડો, તિહાં હું ફરે પોકાર ॥ ૩૮ ॥
 કોઈ દિન કાણે રાજિયે, કોઈ દિન લાચી તું દેવ તા
 કોઈ દિન રાંક તું અવતર્યો, કરતો એવજ સેવ ॥ ૩૯ ॥
 કોઈ દિન કોડિયું પરવર્યો, કો દિન નહિ કો પાસ ॥
 કોઈ દિન ધર ધર એકસો, લાગે સહી જ્યુ' કાસ ॥ ૪૦ ॥
 કો દિન મુખાસન પાલખી, બેઠમચી ચક્રોળ ॥
 રથપાળા આગળ ચસે, નિતનિત કરત કલોલ ॥ ૪૧ ॥
 કો દિન ફરે કપૂર હું, લાવત નહી લગાર ॥
 કો દિન રોટી કારણે, લખતો ધર ધર જાર ॥ ૪૨ ॥
 હીર ચીર અંગ પહેરિયાં, ચૂઆ ચંદન બહુ લાખ ॥
 સો તમ જલન કરત યુ, કાલુમાંહી વિષદાવ ॥ ૪૩ ॥
 શાતમે ગોંખ તું ચોલસો, કામિની લોગ વિલાસ ॥

એક દિન એહી આવશે, રહેણે હી વનવાસ ॥ ૪૬ ॥
 રૂપે દેવ કુમાર સમ, દેખિ મોહે નર નાર ॥
 સો નર કષ્ટ એકમાં વળી, બળિ જાળ હોવે જાર ॥ ૪૫ ॥
 જે વિષ્ણુ ધરીય ન જાયતી, સો વરસાં સો જાય ॥
 તે વદ્ધિલ વિસરી ગયો, આરહિશું ચિત્ત લાય ॥ ૪૬ ॥
 દેખત સખ જગ જાત હી, થિર ન રહે સવિ કોય ॥
 ઇશું ભણી ભલું કીજિયે, હિયે વિભાસી જોય ॥ ૪૭ ॥
 મુરપતિ સવિ સેવા કરે, રાય રાણા નર નાર ॥
 આય પહોતે આતમા, જાતાં ન લાગે વાર ॥ ૪૮ ॥
 દેખત નર અંધા હુઆ, જે મોહ વિદ્યા જાળ ॥
 ભણ્યા ગણ્યા મૂરખ વળી, નરનારી જાળ ગોપાળ ॥ ૪૯ ॥
 રાત દિવસ નિજ નારિશું, તું રમતો મન રંગ ॥
 જે જોઇએ તે પૂરતો, ઉલટ આજી અંગ ॥ ૫૦ ॥
 સો રામા છવ તાડરી, કષ્ટમાંહી વિધટાય ॥
 સ્નાય પહોંચી જમ રહ્યો, તખ ફિરિ વૈરી થાય ॥ ૫૧ ॥
 સમુદ્ર દ્વીપ સાયર તણો, પામે કેા નર પાર ॥
 નારી દ્વિય કોય આંજળાં, કોઈ નવિ પામ્યો પાર જપર ॥
 બ્રહ્મા નારાયણ ઇન્દ્ર, ઇન્દ્ર અંદ્ર નર કોહ ॥

લલના વચને લાલચી, તે રહ્યા એ કરજોડ ॥ ૫૩ ॥
 નારી વદન સોહામણું, પણ વાધણ અવતાર ॥
 જે નર એહને વશ પડયા, તમ લૂટયાં ધરબારનાપડા ॥
 હસમુખી હીસે લલી, કરતી કારમો નેહ ॥
 કનકલતા બાહિર જિસી, અંતર ચીતમ તેહ ॥ ૫૪ ॥
 પહેલિ પ્રીત કરિ રંગમું, મીઠા બોલી નાર ॥
 નરને હાસ કરિ આપણે, મૂકે દાકર માર ॥ ૫૫ ॥
 નારી મન તલાવડી, બૂઠયો સવિ સંસાર ॥
 કાઠણહારો કે નહિ, બૂઠયાં બુઠમ ન વાર ॥ ૫૬ ॥
 વીશ વસાના જે નરા, કોઈ નહિ તસ વંક ॥
 પણ નારી સંગત તેહને, નિશ્ચે ચઢે કલંક ॥ ૫૮ ॥
 મુંજને ચંડપ્રદોતના, હાસીપતિ પામ્યા નામ ॥
 અલસકુમાર બુદ્ધિ આગળો, તેહ ઠગ્યો અભિરામ ॥ ૫૯ ॥
 નારી નહીરિ આપડા, પણ એ વિષની વેલ ॥
 એ મુખ વંદે મુક્તિનાં, તે તમ સંગતિ મેલ ॥ ૬૦ ॥
 નારા જગમાં તે લલી, જિજ્ઞાસો પુરૂષ રતન ॥
 તે સતિને નિપ પય નમુ, જગમાં તે ધન ધન ॥ ૬૧ ॥
 હું પરકામ કરી સહા, મિજ કાજ ન કરિય લગાર ॥

(૧૨)

અક્ષત્ર નક્ષત્ર ક્રિય તું, કિમ છૂટીશ જાવપાર ॥૬૨॥
 પાપ ધડો પૂરજી ભરી, તે લીધો શિર ભાર ॥
 તે કિમ છૂટીશ જીવડા, ન કરી ધર્મ લગાર ॥ ૬૩ ॥
 ધનું જાણી કુંડ કપડ, છળ છિદ્ર જૂં છાંડ ॥
 તે છાંડીને જીવડા, જિન ધર્મે ચિત માંડ ॥ ૬૪ ॥
 જિજી વચને પર દુઃખ હુવે, જિજી હોય પ્રાણી ધાત ॥
 કલેશ પડે નિજ આતમા, તજ દિતમ તે ધાત ॥૬૫॥
 જિમ તિમ પર સુખ દીનિયે, દુઃખ તવિ દીજે કોમ ॥
 દુઃખ દેઈ દુઃખ પામિયે, સુખ દેઈ સુખ હોય ॥ ૬૬ ॥
 પર નિંધા નર જે કરે, કૂડાં રેવે આજી ॥
 મર્મ પ્રકાશે પરતણા, તેથી ભણે અંડાળ ॥ ૬૭ ॥
 ષડ્માસીને પારણે, એક સીધ લહે આહાર ॥
 કરતો નિંધા નાંવ રોળે, તસ દુર્ગતિ અવતાર ॥૬૮॥
 છાર ઉપર જિમ લીપણું, તિમ કોયે તપ કીધ ॥
 તસ તપ જપ સંયમ સુધા, એકે કાજ ન સિદ્ધ ॥૬૯॥
 પૂર્વ કોડિને આદિયે, પાપી ચારિત્ર સાર ॥
 સૂકૃત સુણે સવિ તેહનું, કષ્ટમાં હોવે ધાર ॥૭૦॥
 પર અવગુણ સરસવ સમો, અવગુણ નિજ મેરુ સમખ ॥

કાં કરે નિંદા પાડેલી, મૂરખ આણુ નિજ સાન ॥૭૧॥
 પર અવગુણુ જિમ રેખિયે, તિમ પૂં ગુણુ તું ભોય ॥
 પર ગુણુ લેતાં જીવતાં, અમય સમજરાચર હોય ॥૭૨॥
 કોધી નર અહિ સદા, કહિયે જે ઉડટી રીસ ॥
 તેા છોડી દૂર આતમા, રહે ભોયણુ પચવીસ ॥૭૩॥
 ગુણુ કીધો માને નહી, અવગુણુ માંડી મૂળ ॥
 નર સંગતિ છાંડિયે, પગ પગ માથા સૂળ ॥ ૭૪ ॥
 જે નિંદા કરે આપણી, તે જીવો જગ માંય ॥
 મળ મૂત્ર ધોવે પરતણા, પછે અધોગતિ ભણ ॥૭૫॥
 જે મળ મૂત્ર ધોવે સદા, ગુણુવંતના નિશ દીશ ॥
 તે દુર્જન જીવો ધણું, જમમાં કોડી વરીસ ॥ ૭૬ ॥
 સજ્જન દુર્જન કિમ જાણિયે, જમ મુખ બોલે વાણ ॥
 સજ્જન મુખ અમૃત લાવે, દુર્જન વિપત્તી ખાણ ॥૭૭॥
 નરભવ ચિંતામણી લહી, ભોળે તું થત હાર ॥
 ધર્મ કરીને જીવડા, સદૃશ કરે અવતાર ॥ ૭૮ ॥
 સકળ સમર્થા તેં લહી, બિણુ તરિયે સંસાર ॥
 પ્રમાદ વશે ભવ કાં મમે, કર નિજ હિયે વિચાર ॥૭૯॥
 દીધો ઉપદેશ લાગે નહી, જે નવિ ચિંતે આપ ॥

આપ સ્વરૂપ વિચારતાં, છૂટીજે સવિ પાપ ॥ ૮૦ ॥
 જિજ્ઞ રસ પાપ ક્રિયાં તુમે, તિજ્ઞ રસ તું કરે ધર્મ ॥
 અક્ષત્ર નક્ષત્ર ભવ અનંતનાં, છૂટીજે સવિ કર્મ ॥ ૮૧ ॥
 જિમ આઉઆ દિન ગુણી, વરસ માસ ધડિ માન ॥
 ચેતી શકે તો ચેતજે, જો હોય હિયડે સાન ॥ ૮૨ ॥
 ધન કારણ તું ઝળકજે, ધર્મ કરિ થાએ સૂર ॥
 અનંત ભવનાં પાપ સવિ, ક્ષણમાં આવે દુર ॥ ૮૩ ॥
 જે રચના દિન ઉગતી, તે રચના નહિ સાંજ ॥
 ધણું બાણી રે જીવડા, ચેતહિ હિયડા માંજ ॥ ૮૪ ॥
 આશા અંબર જેવડી, મરવું પગલાં હેઠ ॥
 ધર્મ વિના જે દિન ગયા, તિજ્ઞ દિન કીધી વેઠ ॥ ૮૫ ॥
 રે જીવ સુણ તું આપડા, મ કરિશ ગર્વ ગમાર ॥
 મૂળ સ્વરૂપ દેખી કરી, નિજ જીવણું તું વિચાર ॥ ૮૬ ॥
 કર્મે કો નવિ છુટિયો, ઇંદ્ર ચંદ્ર નર દેવ ॥
 સુય રાણા મંડળિક વળી, અવર નરજ કુણ હેવ ॥ ૮૭ ॥
 વરસ દિવસ ધર ધર ભભ્યા, આદિનાથ ભગવંત ॥
 કર્મભરી દુઃખ તિજે લલ્યાં, જે જગમાં બગવંત ॥ ૮૮ ॥
 પાસ જિજ્ઞંસ પડિના રહી, ઉપસર્ગ ક્રિયા સુરિંદ ॥

તે ઉપસર્ગને યાજિયો, પદ્માવતી ધરણ્ડ ॥ ૮૯ ॥
 કાને ખીલા ધાલિયા, ચરણે રાંધી ખીર ॥
 તેહુને પણ કર્મજ નડયાં, ચોવીશમા શ્રી વીર ॥ ૯૦ ॥
 મદ્દી માયા તપ કરી, પામ્યા સ્ત્રી અવતાર ॥
 સુરપતિ કોડિસેવા કરી, કર્મનો એહ પ્રકાર ॥ ૯૧ ॥
 પુરુષ વિષે ચૂડામણી, ભરત નરેસર રાય ॥
 બાહુમળિ હાર મનાવિયો, આજ લગે કહેવાય ॥ ૯૨ ॥
 કીધાં કર્મ ન છૂટીયે, જેહુનો વિષમો ખંધ ॥
 બ્રહ્મદત્ત નર ચક્રવર્ત્ત, સોળ વરસ લગે અંધ ॥ ૯૩ ॥
 આઠમો મુબૂમ ચક્રવી, ઋદ્ધિતણે નહિ પાર ॥
 કર્મવશે પરિવારશુ, બૂડયો સમુદ્ર મઝાર ॥ ૯૪ ॥
 પાંચ પાંડવ અતુલી બેળી, તેહુ ભગ્યા વનવાસ ॥
 ઇશા પુરુષ જગમાં વળી, દીનપણે ફિશાં નિરાશ ॥ ૯૫ ॥
 રામ લક્ષ્મણ જગમાં વળિ, જેહુનું જપે સહુ નામ ॥
 તે વનવાસ માંહે રહ્યા, જે બહુ ગુણના ધામ ॥ ૯૬ ॥
 રાવણ વિકટ રામે હણ્યો, કૃષ્ણે હણ્યો જશસંધ ॥
 જરા કુમરે હગિને હણ્યો, દેખો કર્મનો ખંધ ॥ ૯૭ ॥
 નિજ પુત્રી તાતે વરી, તસ કૂખે સુત હેવ ॥

કર્મ જશે છવ ઉપન્યા, ત્રિષુષ્ટ વામુદિવ ॥ ૯૮ ॥
 ભમતાં ભમતાં અવતર્યા, દેવાનંદાની કુખ ॥
 બાણી રાત્રિ તિહાં રહી, કર્મે લક્ષુ વળી દુઃખ ॥ ૯૯ ॥
 ઇંદ્ર અહિહ્યાશુ' જુઓ, જુઓ જુઓ મુરદેવ ॥
 ઇંદ્રેર દેવ નચાવિયો, પારવતી પિયુ હેવ ॥ ૧૦૦ ॥
 માસખમજુને પારણે, કુળવાળુઓ અણગાર ॥
 ચિત્ત વળગ્યું સંઘ મારિયે, ચુકતાં ન લાગી વાર ॥ ૧૦૧ ॥
 પાંચશે રામાને તણ, લીધેા સંજમ ભાર ॥
 હરા હરા નંદિષેજુ બૂઝવી, નર કૌરવ્ય હરવાર ॥ ૧૦૨ ॥
 બાંધી તાંતજી સૂત્રના, વીંટલો આર્દ્રકુમાર ॥
 સુત મોહની વશે રહી, પછિ લિયો સંઘમ ભાર ॥ ૧૦૩ ॥
 પંચસયા મુનિ નેમિના, ઓર શ્રી પાસના ચાર ॥
 ભોગ ક્ષરજી સંઘમ તણ, માંડયો તિલ્લે ધરમાર ॥ ૧૦૪ ॥
 નવાણું કોડી કંચન તણ, ઓર તજિ આઠે નાર ॥
 તે દુકર નિત વંદિયે, શ્રી જંબૂ ત્રણ કાળ ॥ ૧૦૫ ॥
 એક કન્યા કોડિ કંચન, તજિ લેણે વળિ દૂર ॥
 વચરજવામી તે વંદીયે, નિત્ય ઉગમતે સૂર ॥ ૧૦૬ ॥
 નવાણું પેટી મુરતજી, નિત નિત હોય નિર્ભય ॥

(૧૭)

નરભવ મુર મુખ ભોગવે તે શાળિભદ્ર સુકુમાળ ॥ ૧૦૭ ॥
 રતન કંબળને કારણે, શ્રેષ્ઠિક આબ્યો ખાર ॥
 ગોખથકી બોળે લીઓ, લીધો સંયમ ભાર ॥ ૧૦૮ ॥
 આઠ નારી જેણે તણ, તે ધન્નો ધન ધન્ન ॥
 નારિહાસ્યે સંયમ લિયો, રાખ્યું ઠામ જિણે મજા ॥ ૧૦૯ ॥
 પડ નંદન દેવકિ તણા, ભદ્રિલપુર મુળસા નાર ॥
 તાસ ધરે તે ઉચ્છર્યા, રૂપે દેવ કુમાર ॥ ૧૧૦ ॥
 બત્રીસ બત્રીસ પદમ ગ્રી, બત્રીસ બત્રીસ હેમ કોડ ॥
 નેમિ સમીપ સંયમ વર્યા, તે વંદ કરજોડ ॥ ૧૧૧ ॥
 સહસ પુરુષશુ સંયમ લિયો, શ્રી નેમીસર હાથ ॥
 તે થાવચ્યો વંદીએ, મોચ્છવ કર્યો યદુનાથ ॥ ૧૧૨ ॥
 બાર વરસ છઠ આંબત, કીધાં શિવકુમાર ॥
 શીયળ પ્રત સદા ધર્યું, એ પજુ દુક્કરકાર ॥ ૧૧૩ ॥
 કોશ્યા મંદિર ચોમાસુ રહ્યા, નામ ચોરાશી ચોવીશ ॥
 તે શૂળભદ્ર મુનિ વાંદ્યે, ભદ્રબાહુ ગુરુ શિષ્ય ૧૧૪ ॥
 કનિલા સંગે નવિ ચળ્યો, શેઠ મુદર્શન ચંગ ॥
 શૂળી સિંહાસન ધર્ધ, મુર કરે મનને રંગ ॥ ૧૧૫ ॥
 શિવરમણીને કારણે, જિણ મુખ છંડ્યો દહ ॥

તસનામદોયચારલીજિયે, ભવિજનમુણ્જો તેહ ॥ ૧૧૬ ॥
 વરસ દિવસ કાઉસગ કિયો, બાહુબળિ અણગાર ॥
 માન ગજેથી ઊતર્યો, તખ લિયો કેવળ સાર ॥ ૧૧૭ ॥
 ગજસુકુમાળ શિર સોમિલે, દેખિ ધર્યા અંગાર ॥
 શમતા પસાયે તે વાળ, પામ્યા ભવનો પાર ॥ ૧૧૮ ॥
 મેતારજ શિર સોનિયે, વાઘર વોંટયું ધરિ ખેદ ॥
 નિજ મન ઠામજ રાખિયું, કિયો સંસારનો છેદ ॥ ૧૧૯ ॥
 સુકકોસળ સુકુમાળ મુનિ, વહુર્યું વાઘજ અંગ ॥
 બાપનીર્જમિમા સખી, શિવપુરી વાર મનરંગ ॥ ૧૨૦ ॥
 પૂર્વભવ પ્રિયાશિ મલણી, તિણુઅખ્યોઅવંતિસુકુમાળ ॥
 નલિની ગુલમ વિમાનમાં, પામ્યો સુખ તતકાળ ॥ ૧૨૧ ॥
 પંચશત શિષ્ય ખંધક તણા, ધાણી પીલ્યા સોય ॥
 શિવનયરી શિવ પામિયા, એ સમના ફળ જોય ॥ ૧૨૨ ॥
 ચિલાતીપુત્ર નારિ શિર, છેદીને કર લીધ ॥
 ઉપશમ સંવર વિવેકથી, કૃતકર્મ દૂરે કીધ ॥ ૧૨૩ ॥
 દિન પ્રત્યે સાત હાલ્યા કરી, અર્જુનમાળી નામ ॥
 પરિસહ દેખી ક્ષમા ધરી, પામ્યા શિવપુર ઠામ ॥ ૧૨૪ ॥
 મુનિપતિ મુનિ કાઉસગ રહે, અગ્નિયે દાઝી કેહ ॥

પરિસહ સહિ પદવી વરી, અમર વધુ ધરિ નેહુ ॥ ૧૨૫ ॥
 વંસ ઉપર નાટક કરી, એલા પુત્ર કુમાર ॥
 જાતિસમરણ ઊપન્યુ, જ્ઞાન અનંત અપાર ॥ ૧૨૬ ॥
 કર્મ વશે આપાઠ મુનિ, ભરતનું નાટક કીધ ॥
 અનિત્યભાવનાભાવતાં, તિથે તિહાં કેવળલીધ ॥ ૧૨૭ ॥
 મુશિષ્ય પંથકળ મુનિ, ગુરુ પ્રમાદ કિયો દૂર ॥
 શત્રુજય અણસણ કરી, તે વંદ ગુણ સૂર ॥ ૧૨૮ ॥
 ચંડરુદ્ર ગુરુ ખંધે કરી, રજની કિધો વિહાર ॥
 શિષ્ય પણ કેવળ પામિયો, તમ ગુરુ કેવળ ધાર ॥ ૧૨૯ ॥
 પદ્માસીને પારણે, ઠંઠણ નામ કુમાર ॥
 મોઢક ચૂરત પામિયો, કેવળજ્ઞાન ઉદાર ॥ ૧૩૦ ॥
 પદ્મ'અંડ રાજ હેલાં તણ, લીધો સંજમ ભાર ॥
 પદ્મશ રોગ ઇહાં સદ્દા, શ્રી મી સનતકુમાર ॥ ૧૩૧ ॥
 કૂર ભખતાં કેવળ લહું, કૂરગદૂ અણગાર ॥
 ક્ષમા ખડગ હાથે ધર્યું, જે મુનિમાં શિષ્યગાર ॥ ૧૩૨ ॥
 પંખી પ્રાણજ રાખવા, કરિ ખડો ખંઠ દેહ ॥
 મેઘરથ રાચ તણે ભવે, પ્રસન્ન હુઓ સુર તેહ ॥ ૧૩૩ ॥
 વંદી વીર ગુમાનશુ, દશાર્જુભદ્ર નર સિંહ ॥

સુરપતિ પાપ લગાડ્યો, જગ રાખી જિજ્ઞાસીહ ॥ ૧૩૬ ॥
 પ્રસન્નચંદ્ર કાઉસગ્ગમાં, કોપી યુદ્ધ કરંત ॥
 કોપ શમ્યો કેવળ લહું, મહેરો એ ગુણવંત ॥ ૧૩૫ ॥
 અધમુત્તો મુકુમાળ મુનિ, વખાણ્યો વીર જિજ્ઞાંસ ॥
 ધરિયાવહિ પડિકમનાં, કેવળ લહું આણંદ ॥ ૧૩૬ ॥
 વીર જિન વચને થિર રહ્યો, શ્રેષ્ઠિક સુત મેત્રકુમાર ॥
 જાતિ સમરણ પામિયો, કરી દો નયણાં સાર ॥ ૧૩૭ ॥
 હાદ વેચાણી ચંદના, મુસદ્દા ચઢ્યું કલંક ॥
 દમયંતી નળ વિયોગ લહ્યો, એહ કર્મના વંક ॥ ૧૩૮ ॥
 કળાવતિ કર છેદિયા, દ્રૌપદિ કાઢયાં ચીર ॥
 અગ્નિ શિતળ સીતા કર્યા, શીળ ગુણે થયું નીર ॥ ૧૩૯ ॥
 ચંદના ચરણ મૃગાવતી, ખમાવી નિજ અપરાધ ॥
 કેવળ લહી ગુરુણી દિયો, દોઝવ ઢળ્યો વિષવાદ ॥ ૧૪૦ ॥
 ચંદ કલંક રાયર કર્યો, ખારો નીર કિરતાર ॥

વસંત નવાણું નદી તણો, દેખો એ ભરતાર ॥ ૧૪૧ ॥
 હરિચંદ રાય કરમ વશે, શિર વહું કંબ ધર નીર ॥
 કર્મ વશે નરસવિ નમ્યા, જે જગ ખાવન વીર ॥ ૧૪૨ ॥
 ગો ગ્રાહણ સ્ત્રી ખાળની, દંઢ પ્રહારે હટ્યા કીધ ॥

ચાર પોળ કાઠિસગ રહ્યા, પડ્માસ કેવળ લીધ ॥૧૪૩॥
 મેરૂ ઢળે ને ધ્રુવ ચઢે, સાયર લોપે લીધ ॥
 કીધાં કર્મ ન છૂટિયે, જો કુંજ પશ્ચિમ દીધ ॥૧૪૪॥
 કીધાં કર્મ તો છૂટિયે, જો કીજે જિનધર્મ ॥
 મન વચ કાયાએ કરી, એ જિનરાસન મર્મ ॥૧૪૫॥
 કર્મ પ્રકારો આપણાં, મન શુદ્ધ આણુંદ પૂર ॥
 સહગુરુ પાસે વળી, જાય પાપ સવિ દુર ॥૧૪૬॥
 બળવંત અનંતા જે ખરા, કોઇ મુર મુલત જૂઝાર ॥
 કર્મ મુલત જુઓ એકલે, સવિ મનાવ્યા હાર ॥૧૪૭॥
 કર્મ મુલત વિષમ વિકટ, તે વશ કિયો ન જાય ॥
 જે નર એહને વશ કરે, હું વંદું તસ પાય ॥૧૪૮॥
 ઇમ જાણીને કીજીયે, જિમ આતમ મુખ થાય ॥
 પર જીવ દુઃખ ન દીજીયે, ઇમ બોલ્યા જિનરાય ॥૧૪૯॥
 દાન શિયળ તપ ભાવના, ધર્મનાં ચાર એ મૂળ ॥
 પર અવગુણ બોલત સહી, એ સૌ થાએ ધૂળ ॥૧૫૦॥
 દાન મુપાત્રે દીજીયે, તસ પુણ્યનો નહિ પાર ॥
 મુખ સંપતિ લાહિયે ધણી, મજી મોતી ભંડાર ॥૧૫૧॥
 ધન સારથપતિ જુઓ, વૃત વહેરાવ્યું મુનિ હાથ ॥

દાન પ્રભાવે જીવડો, પ્રથમ હુવા આદિનાથ ॥૧૫૨॥
 મુનિ દાન દિયો ધનસારથી, આનંદ હુષ્ અપાર ॥
 નેમિનાથ જિનવર હુવા, યાદવ કુળ શિશુમાર ॥૧૫૩॥
 કુળથી કેરા રોટલા, દીધું મુનિવર દાન ॥
 વાસુપૂજ્ય ભવ પાછલે, જિનપદ લઈું નિદાન ॥ ૫૪॥
 મુનિ ભુલ્યો એક મારગે, વહોરઁવ્યો તસ આહાર ॥
 સાથ મળ્યો નયસારથી, તે વીર જગદાધાર ॥ ૧૫૫ ॥
 મુળસા રેવાંત રંગયું, દાન દિયો મહાવીર ॥
 તીર્થકર પદ પામશે, લહેશે ભવજળ તીર ॥૧૫૬॥
 દાને ભોગજ પામિયે, શિયળે હોય સોભાગ ॥
 તપકરિ કરમજ ઢાળિયે, ભાવના શિવ મુખ માગ ॥૧૫૭॥
 ભાવના છે ભવનાશિની, જે આપે ભવ પાર ॥
 ભાવના નદિ સંસારમાં, જસ મુણનો નહિ પાર ॥૧૫૮॥
 અરિહત કેવ મુસાધુ મુર, કેવળિ ભાપિત ધર્મ ॥
 ઇશુ સમકિત આરાધતાં, છૂટી જે સવિ કર્મ ॥
 નવપદ જપજ કીજિયે, ચાદ પૂવનો સાર ॥
 ઇશો મંત્ર બહિયે સદા, જે તારે નર નાર ॥૧૬૦॥
 સકળ તીરથનો રાજિયો, કીજે તેહની આત્ર ॥

જસ દારસણે દુર્મતિ ટળે, નિર્મળ થાયે ગાત્ર ॥૧૬૧॥
 અષ્ટાપદ અર્ચુદગિરિ, સમેતશિખર ગિરનાર ॥
 પાંચે તીરથ વંદિયે, મન ધરિ હર્ષ અપાર ॥ ૧૬૨ ॥
 ઋષભ શાંતિ જગ નેમિ જિન, પાર્થ અને વદ્ધેમાન ॥
 પાંચે તીરથ પ્રજ્ઞમતાં, નિચ વાધે જીવ વાન ॥૧૬૩॥
 ઉત્તમ નર નારી તણાં, નામ કહ્યાં એ માંય ॥
 નામ નિરતર લીજિયે, જમ સહિ આણુંદ થાય ૧૬૪
 આતમશિક્ષા ભાવના, ગુણમણિ રણુ ભાંડાર ॥
 પાપ ટળે સવિ તેહના, જે ભણે નર નાર ॥ ૧૬૫ ॥
 આતમશિક્ષા ભાવના, જે સુણે હર્ષને અપાર ॥
 નવનિધિ તસ ધરસંપળે, પુત્ર કનક પરિવર ॥ ૧૬૬ ॥
 એ સુણના સુખ ઉપળે, અંગ ટળે સવિ રીસ ॥
 સમતા રનમાં જીવડે, ઝીણે તે નિશ દીધ ॥ ૧૬૭ ॥
 દણુ ભવ પરભવ ભવે ભવે, જિન આગું હું હેવ ॥
 મન વચ કાયાયે કરી, દો તુમ ચણુની સેવ ॥ ૧૬૮ ॥
 એ ગુણને જિહાં ભાવશું, તિહાં રાન વેળાઉગ થાય ॥
 આતમશિક્ષા નામથી, સુર નર ભાગે પાય ॥ ૧૬૯ ॥
 વીર શાસન દીપાવતો, આણુંદવિમલ સુરિંદ ॥

પ્રમાદ પંથ દૂરે કયા, પ્રણમું તેહ આજુ'ંદ ॥ ૧૭૦ ॥
 તાસ શિષ્ય મુનીયર ધણી, શ્રી વિજયદાન સૂરીશ ॥
 પ્રગટ મહિમાં તસ જાગતો, પાપ નમે નર ઘરા ૧૭૧
 ઉપશમ રશનો કુંપલો, તાસ પટધર હીર ॥
 સકળ સૂરિ શિરોમણી, સાચર જિમ ગંભીર ॥ ૧૭૨ ॥
 હીર વિજય ગુરુ હીરલો, પ્રતિયોધ્યો અકબર ભૂપ ॥
 રાય રાણા સેવા કરે, જેહનુ અકળ સરૂપ ૧૭૩ ॥
 મુશ્કેલી રાય જિજ્ઞે વરા કર્યો, જગ વરતાવિ અમાર ॥
 વિમળાચળ મુક્તી કિયો, શાસન ચોલાકાર ॥ ૧૭૪ ॥
 કુમારપાળ પ્રતિયોધિયો, શ્રી શ્રી હેમસૂરી'ંદ ॥
 તિમ અકબર ગુરુહીરજી, મનંદરિ અતિઆજુ'ંદ ॥ ૧૭૫ ॥
 ધ્યાનવશે નિજ પદ દિયો, નિજ મન હુર્ષ અપાર ॥
 વિજયસેનસૂરિ નામથી, નિત હોય જયજયકાર ॥ ૧૭૬ ॥
 કામકુંભ ચિંતામણિ, કદપતર અવતાર ॥
 તે સવિથી જેહ સિદ્ધિની, અધિકએભાવિવિચાર ॥ ૧૭૭ ॥
 વિજયસેન ગુરુરાય વર, વિજયદેવ સૂરિ'ંદ ॥
 વિજયમાન ગુરુ વંદિયે, જિમ સૂરજ ઉર ચંદ ॥ ૧૭૮ ॥
 તપગમ્મ વાયકમેં વરુ, વિમળહુર્ષ શિરતાજ ॥

(૨૫)

કામે નવનિધિ સંપન્ને, દરિસણે સૌંદરે કાજ ॥ ૧૭૯ ॥
 આત્મશિક્ષા ભાવના, તાસ શિષ્ય મન રંગ ॥
 પ્રેમવિજય પ્રેમે કરી, ઊલટ આણી અંગ ॥ ૧૮૦ ॥
 મી રતનહર્ષ વિબુધ મુજ, અંહુ તાસ પસાય ॥
 તમુ સાન્નિધ્યમંથમે રચ્યો, મન ધરિહર્ષ અપાર ॥ ૧૮૧ ॥
 મૂઠ મતી છે માહરી, કવિ મત કરજો હાસ ॥
 કૃપા કરિ મુજ ઊપરે, શોધી કરજો ખાસ ॥ ૧૮૨ ॥
 સંવત શોળ બાસઠિયે, વૈશાખ પૂનમ જોય ॥
 વાર ગુરુ સહિ દિન ભલો, એહ સંવત્સર હોય ॥ ૧૮૩ ॥
 નયર ઉજ્જેણીમાં વળી, આત્મશિક્ષા નામ ॥
 મન ભાવ ધરિને તિહાં કરી, સીધાં પંછિત કામ ॥ ૧૮૪ ॥
 એકાત એંરી પંચ એ, દોહા અતિ અભિશમ ॥
 ભણે મુણે જે સાંભળે, તેહ લહે શિવ ઠામ ॥ ૧૮૫ ॥

॥ ઇતિ શ્રી આત્મશિક્ષા ભાવના સમાપ્ત. ॥

જેનવર્મના સિદ્ધાન્તોનેજ અતુસરીને
આસતુ' જેનસમાજતુ' એકતુ' એક
નીકર અને નિરુપધીય સાસાહિક પત્ર.

શ્રી “ વીરશાસન. ”

આ પત્ર દર શુક્રવારે નિમિત્ત પ્રમટ થાય
છે. આ પત્ર તરફથી દર વખે એક છુક તથા
આસ આંકો કોટ અપાય છે. આ પત્રમાં દરેક
સપ્તાહમાં સુંદર રસમય ચાલુ વાર્તા, તંત્રી
સ્થાનેથી લખાએલી વર્તમાન વિષયની સુંદર
નોંધો, દુનીઆના બહુવાજોમ સમાચારો, જેન
સમાચારો ઉપરાન્ત આસ શિષ્ટ લેખોના હાથે
લખાએલા લેખો વાંચવા મળશે. વિશેષમાં
ધાર્મિક વાંચન પણ મળશે. લવાજમ વાર્ષિક
રૂ. ૫-૬-૦ (૮ પાસ અર્ધ ત્રાપે.)

અવસ્થાપક—‘ વીરશાસન ’

હાલપરેલની, પેળ—અમદાવાદ.

